

**საქველმოქმედო საქმიანობის სამართლებრივი
მოწესრიგება და მასთან დაკავშირებული
რამდენიმე მნიშვნელოვანი საკითხი**

შესავალი

საქველმოქმედო საქმიანობა საზოგადოებრივი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია. მისი საყოველთაოდ აღიარებული და დამტკიცებული განმარტება არ არსებობს. თუმცა, სხვადასხვა იმანენტური ნიშნის გამოყოფით შესაძლებელია მისი შინაარსის აღწერა. ქველმოქმედების ერთ-ერთი ფუნდამენტური ნიშანი მისი უანგარო ხასიათია. ქველმოქმედება უკუგების მოლოდინით არ ხორციელდება. საქველმოქმედო საქმიანობის ცნებას არც ერთი პოზიტიური სამართლებრივი აქტი არ შეიცავს. საგადასახადო კოდექსი იმ ქმედებებს აღწერს, რომლებიც კოდექსით დადგენილი მიზნებისთვის ქველმოქმედებად ითვლება, თუმცა ცნებას ტექნიკურად არ განმარტავს. შეიძლება გაჩნდეს ლეგიტიმური კითხვა, საჭიროა თუ არა ქველმოქმედების ცნების სამართლებრივი განმარტება ან მისი მოწესრიგება. რა თქმა უნდა, ქველმოქმედება ადამიანთა ცხოვრების ნაწილია. ყოველდღიურად უამრავი ადამიანი ერთმანეთს უანგაროდ ეხმარება და ამ ურთიერთობების სამართლებრივი მოწესრიგება საჭირო არაა. სამართლებრივ-ტექნიკური ცნების შემოტანა და მოწესრიგება კიდევ უფრო შეზღუდავს ასეთ ურთიერთობებს. მიუხედავად ამისა, მსოფლიოში არსებობს პრაქტიკა, რაც სამართლებრივი აქტებით ქველმოქმედების წახალისებას გულისხმობს. საქართველოს პოზიტიური კანონმდებლობიდან, ასეთი ტიპის მოწესრიგებას საგადასახადო კოდექსი ითვალისწინებს. საგადასახადო კოდექსის მოწესრიგება საკმაოდ ვიწრო და სპეციფიკურია, იგი მიზნად საქველმოქმედო საქმიანობის წახალისებას ისახავს, მასზე განსხვავებული საგადასახადო რეჟიმის დაწესებით. მიუხედავად იმისა, რომ კოდექსი წამახალისებელ ნორმებს აღგენს, იგი ქველმოქმედების უანგარო ხასიათს არ ცვლის, რაზეც დაწვრილებით ქვემოთ იქნება საუბარი.

საქართველოს კანონმდებლობით, საქველმოქმედო საქმიანობისათვის საქველმოქმედო ორგანიზაციის დაფუძნება ან სხვა სპეციალური პროცედურის დაცვა საგადასახადო არაა. ნებისმიერ ფიზიკურ და იურიდიულ პირს ქველმოქმედების უფლება აქვს. თუმცა, იმისათვის, რომ ქველმოქმედმა ისარგებლოს სპეციალური საგადასახადო შეღავათებით, რომლებსაც საქველმოქმედო საქმიანობასთან მიმართებით საგადასახადო კოდექსი აწესებს, საჭიროა, ორგანიზაცია დაფუძნდეს და მას საქველმოქმედო სტატუსი მიენიჭოს.¹

წინამდებარე სტატიის მიზანია საქველმოქმედო საქმიანობის მომწესრიგებელი რამდენიმე მნიშვნელოვანი მუხლის განხილვა, მათი სტრუქტურის წარმოჩენა და იმ საგადასახადო შეღავათების იდენტიფიცირება, რომლებიც საგადასახადო კოდექსით საქველმოქმედო საქმიანობისთვისაა დადგენილი, ასევე, ქველმოქმედებასთან დაკავშირებული რამდენიმე მნიშვნელოვანი ტერმინის განხილვა.

1. საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი იურიდიულ პირებს ორ დიდ სახედ ყოფს: არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიულ და სამეწარმეო იურიდიულ პირებად.² თავის მხრივ, სამეწარმეო იურიდიული პირების რამდენიმე ქვესახეობა არსებობს, თუმცა ეს ნაშრომის ინტერესის საგანი არაა. სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით, არასამეწარმეო იურიდიული პირის მხოლოდ ერთი ზოგადი სახეობა არსებობს; ეს არის „არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი“ (ა.ა.ი.პ). სამოქალაქო კანონმდებლობა საქველმოქმედო ორგანიზაციებს არსად ახსენებს. საქველმოქმედო ორგანიზაცია ცალკე იურიდიული პირის სახეობა არაა. ის საგადასახადო კოდექსის მიხედვით მინიჭებული სპეციალური სტატუსია, რაც ამ სტატუსის მატარებელ იურიდიულ პირებზე განსხვავებული საგადასახადო რეჟიმის გავრცელებას გულისხმობს. შესაბამისად, საქველმოქმედო ორგანიზაციად ჩვეულებრივი არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფორმით დაფუძნებული სუბიექტი მიიჩნევა, რომელსაც საგადასახადო ორ-

¹ მხეიძე ი., ჩარკვიანი გ., ნაცვლიშვილი ვ., არასამეწარმეო იურიდიული პირების დაბეგვრის თავისებურებები საქართველოში, თბილისი, 2012, 16.

² საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 24-ე მუხლის მე-2 ნაწილი.

განოს მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი აქვს მინიჭებული და ამ სტატუსთან დაკავშირებული შეღავათებით სარგებლობს.

საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მინიჭების საკითხს საქართველოს საგადასახადო კოდექსი აწესრიგებს, რომელიც სწორედ იმ სუბიექტთა ჩამონათვალს შეიცავს, რომელსაც შეიძლება საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი მიენიჭოს. საინტერესოა საკითხი, თუ რომელი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მქონე იურიდიულ პირებს შეუძლიათ საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მოპოვება. საგადასახადო კოდექსის 32-ე მუხლი, რომელიც საქველმოქმედო ორგანიზაციების განმარტებაზე საუბრობს, მიუთითებს, რომ საქველმოქმედო ორგანიზაციად ითვლება ორგანიზაცია, რომელსაც ამ მუხლის შესაბამისად მინიჭებული აქვს საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი.³ ანუ, კოდექსის თანახმად, საქველმოქმედო ორგანიზაცია არის ორგანიზაცია. თავის მხრივ, ორგანიზაციას, საგადასახადო კოდექსის 30-ე მუხლის მიხედვით, რამდენიმე ქვესახეობა გააჩნია, ესენია:

- არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები;
- უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილი ორგანიზაციების საქართველოში არსებული ფილიალები და სხვა ანალოგიური ქვედანაყოფები;
- საბიუჯეტო ორგანიზაციები;
- საჯარო სამართლის იურიდიული პირები;
- კორპორაციები;
- დაწესებულებები;
- საერთაშორისო (სახელმწიფოთაშორისი, სამთავრობათაშორისო, დიპლომატიური) ორგანიზაციები – საერთაშორისო სამართლით მოწესრიგებული ორგანიზაციები, დიპლომატიური წარმომადგენლობები და საკონსულო დაწესებულებები, უცხოური არასამეწარმეო ორგანიზაციები.

32-ე მუხლის მიხედვით, საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მოპოვება მხოლოდ ზემოთ ჩამოთვლილ ორგანიზაციებს შეუძლიათ, თუმცა დამკვიდრებული პრაქტიკის შესაბამისად, საქველმოქმედოს სტატუსი, როგორც წესი, არასამეწარმეო იურიდიულ პირებს ენიჭება და არა, მაგალითად, საბიუჯეტო ორგანიზაციებს. თავის მხრივ, კოდექსი ერთმანეთის-

³ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 32-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი.

გან ორ ძირეულ ტერმინს გამოყოფს: საწარმო და ორგანიზაცია. კოდექსის მიზნებისთვის საწარმოდ ყველა ის სუბიექტი მიიჩნევა, რომელიც ეკონომიკურ საქმიანობას ახორციელებს.⁴ ორგანიზაციად, კოდექსის მიზნებისთვის, ისეთი სუბიექტები მიიჩნევა, რომლებიც ეკონომიკურ საქმიანობას არ ახორციელებენ. ზემოთ მოცემულ ჩამონათვალშიც სწორედ ისეთი ორგანიზაციები შედის, რომელიც ეკონომიკური საქმიანობის წარმოების მიზნით არაა დაფუძნებული. თუმცა, რამდენიმე მათგანი გაუგებრობას მაინც იწვევს. უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილ ორგანიზაციაში, საგარაუდოდ, ნებისმიერი ისეთი სუბიექტი უნდა იგულისხმებოდეს, რომელიც უცხო ქვეყნის მიერ შექმნილია, როგორც არაეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი სუბიექტი. ორგანიზაციის ერთ-ერთი მთავარი, თუ ძირითადი არაა, მახასიათებელი ის არის, რომ ის მოგების მიღების მიზნით შექმნილი არაა და მოგებას არ ანაწილებს. (საამისოდ, ყველა ქვეყანას, სხვადასხვანაირი საკანონმდებლო მიდგომა შეიძლება ჰქონდეს, მთავარია, რომ სუბიექტს არაეკონომიკური, საზოგადოებრივად სასარგებლო საქმიანობის განხორციელების მიზნები ამოძრავებდეს). გამოდის, რომ უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალი საქართველოში, კოდექსის მიზნებისთვის ასევე ორგანიზაციად მიიჩნევა. უცხოურ ორგანიზაციად ითვლება ორგანიზაცია, რომელიც საგადასახადო კოდექსის მიხედვით, საქართველოს ორგანიზაცია არაა, ანუ რომლის არც საქმიანობის და არც მართვის ადგილი საქართველოში არაა.⁵ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს 31-ე მუხლი განმარტავს. საჯარო სამართლის იურიდიული პირის დაფუძნების წესები და მოწესრიგება „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის“ შესახებ კანონით ცალკეა განსაზღვრული. რაც შეეხება კორპორაციებს, რთულია იმის გაგება, თუ რას გულისხმობს აქ კანონი. კორპორაცია, როგორც იურიდიული პირის სამართლებრივი ფორმა, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული არაა. აქ, საგარაუდოდ, კანონმდებელი ისეთ არასამეწარმეო ორგანიზაციებს გულისხმობს, რომლებიც კორპორაციულად ორგანიზებულნი არიან. იგულისხმება სწორედ არასამეწარმეო იურიდიული პირების ის კატეგორია,

⁴ იქვე, 21-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი.

⁵ ნადარაია ლ., როგავა ზ., რუხაძე კ., ბოლქვაძე ბ., საქართველოს საგადასახადო კოდექსის კომენტარები, წიგნი პირველი, თბილისი, 2012, 243.

რომელთაც მართვის ორგანოები და მენეჯმენტი კორპორაციულად აქვთ დადგენილი.

დაწესებულება გულისხმობს სახელმწიფო დაწესებულებებს, საბი-
უჯეტო ორგანიზაციებსა და საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებს.
საერთაშორისო ორგანიზაციებს განეკუთვნებიან საერთაშორისო სამარ-
თლით მოწესრიგებული ორგანიზაციები, საელჩოები, საკონსულოები, წარ-
მომადგენლობები, უცხოური არასამეწარმეო ორგანიზაციები.

შესაბამისად, საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი შეიძლება მოი-
პოვოს, როგორც კერძო სამართლის იურიდიულმა პირმა, ასევე, სახელმ-
წიფო დაწესებულებამ ან საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა და
საერთაშორისო ორგანიზაციამ ან მისმა ფილიალმა. მთავარი ისაა, რომ
მისი ძირითადი მიზანი არაეკონომიკური საქმიანობის განხორციელებაა.
მართალია, საგადასახადო კოდექსის პირდაპირი განმარტებით ეს ასე ივა-
რაუდება, თუმცა პრაქტიკაში სახელმწიფო ორგანიზაციისთვის საქველმოქ-
მედო სტატუსის მინიჭება მისი მიზნებიდან გამომდინარე არ ხდება.

კოდექსი საგადასახადო შეღავათების გავრცელებას მხოლოდ საქართ-
ველოს საქველმოქმედო ორგანიზაციებზე ითვალისწინებს. საქართველოს
საქველმოქმედო ორგანიზაციად კი ის ჩაითვლება, რომელთა საქმიანობის
ან მართვის ადგილი საქართველოშია.⁶ ორგანიზაციის საქმიანობის ადგი-
ლად ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის ადგილი ითვლება, ხოლო
ასეთის არარსებობის შემთხვევაში – იურიდიული მისამართი, რომელიც
ორგანიზაციის სადამფუძნებლო დოკუმენტშია (წესდებაში, დამფუძნე-
ბელთა/წევრთა შეთანხმებაში, დებულებაში) მითითებული. ორგანიზაციის
მართვის ადგილად ორგანიზაციის ფაქტობრივი მართვის ადგილი ითვლება,
ანუ ის ადგილი, სადაც ორგანიზაციის სადამფუძნებლო დოკუმენტების
(წესდების, დამფუძნებელთა/წევრთა შეთანხმების, დებულების) შესაბამი-
სად, ორგანიზაციის ხელმძღვანელი ორგანო (მმართველობის ორგანო)
მმართველობით ფუნქციას ასრულებს.⁷

⁶ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 30-ე მუხლის მე-3 ნაწილი.

⁷ ნადარაია ლ., როგავა ზ., რუხაძე კ., ბოლქვაძე ბ., საქართველოს საგადასახადო
კოდექსის კომენტარები, წიგნი პირველი, თბილისი, 2012, 243.

2. საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მინიჭება და ჩამორთმევა

საქართველოში იურიდიული პირისთვის საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მინიჭებას, გაუქმებასა და ჩამორთმევას, შესაბამისი საგადასახადო ორგანოს წარდგინებით, საქართველოს ფინანსთა მინისტრთან შეთანხმებით, შემოსავლების სამსახურის უფროსი ახორციელებს.⁸

საქველმოქმედო სტატუსი შეიძლება მიენიჭოს ორგანიზაციას, რომელიც:⁹

- შექმნილია საქველმოქმედო საქმიანობის განსახორციელებლად;
- რეგისტრირებულია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით;
- აქვს საქველმოქმედო საქმიანობის არანაკლებ ერთი წლის გამოცდილება;
- აკმაყოფილებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 32-ე მუხლით დადგენილ სხვა მოთხოვნებს.

საქველმოქმედო სტატუსის მინიჭება ორგანიზაციის წერილობითი განცხადების საფუძველზე ხდება. განცხადებაში ორგანიზაციის შემდეგი მონაცემები უნდა მიეთითოს:¹⁰

- სახელწოდება;
- ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა;
- ძირითადი მიზნები;
- ბოლო წლის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები;
- ხელმძღვანელი ორგანოს და ფილიალების მისამართები.

განცხადებას უნდა დაერთოს:¹¹

- ორგანიზაციის წესდების ასლი;
- სახელმწიფო ან/და საგადასახადო რეგისტრაციის მოწმობის ასლი;
- ბოლო წლის საქმიანობის ანგარიში, რომელიც უნდა შეიცავდეს საქმიანობის (პროექტების, მომსახურების) აღწერას;

⁸ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილი.

⁹ იქვე, 32-ე მუხლის მე-2 ნაწილი.

¹⁰ იქვე, 32-ე მუხლის მე-5 ნაწილი.

¹¹ იქვე, 32-ე მუხლის მე-6 ნაწილი.

- დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ დადასტურებულ ბოლო წლის ფინანსურ დოკუმენტებს (ბალანსი და მოგება-ზარალის ანგარიში).

ორგანიზაციის მიერ საქველმოქმედო სტატუსის მინიჭების თაობაზე განცხადებით მიმართვის შემთხვევაში, შემოსავლების სამსახურის უფროსი მოტივირებულ გადაწყვეტილებას ერთი თვის ვადაში იღებს. თუ ამ ვადაში გადაწყვეტილება მიღებული არ იქნება, სტატუსი მინიჭებულად ჩაითვლება¹².

სტატუსი უვადოდ ენიჭება და მინიჭებისთანავე ძალაში შედის. ორგანიზაციას, რომელსაც მიენიჭება საქველმოქმედო სტატუსი, სტატუსის დამადასტურებელი მოწმობა გადაეცემა. როგორც ზემოთ აღინიშნა, ორგანიზაციას სტატუსი რომ მიენიჭოს, საჭიროა, კანონმდებლობით დადგენილი წესით იყოს რეგისტრირებული, შესაბამისად, იმ ფორმით, რა სახის იურიდიული პირებიც, საგადასახადო კოდექსის თანახმად, „ორგანიზაციად“ განიხილებიან.

3. საქველმოქმედო საქმიანობის შინაარსი

საქველმოქმედო საქმიანობის წარმოების მიზანი, ზოგადად, შესაძლებელია ორგანიზაციის სადამფუძნებლო დოკუმენტში, წესდებაში, დებულებაში და ა.შ. იყოს მითითებული. თუმცა, საქველმოქმედო სტატუსის პრეტენდენტ ორგანიზაციას სადამფუძნებლო დოკუმენტში საქველმოქმედო საქმიანობის მიზანთან ერთად, განსხვავებული მიზანიც შეიძლება ჰქონდეს. მთავარია, რომ ორგანიზაციის დაფუძნებისა და საქმიანობის მინიმუმ ერთ-ერთ მიზანს საქველმოქმედო საქმიანობა წარმოადგენდეს.

სსკ-ის მე-10 მუხლი იმ საქმიანობათა ჩამონათვალს განსაზღვრავს, რომელთა განხორციელება საქველმოქმედო სფეროს მიეკუთვნება. აღნიშნული მუხლის თანახმად, საქველმოქმედო საქმიანობად ითვლება:

1. დახმარების უშუალოდ ან მესამე პირის მეშვეობით, ნებაყოფლობით და უანგაროდ გაწევა იმ პირებისათვის, რომლებიც ამ დახმარებას საჭიროებენ, მათ შორის:¹³

- იმ ფიზიკური პირებისათვის, რომლებიც საჭიროებენ სოციალურ

¹² იქვე, 32-ე მუხლის მე-7 ნაწილი.

¹³ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მე-10 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი.

დაცვას, სამედიცინო დახმარებას, აგრეთვე, ხელმოკლე ფიზიკური პირებისათვის, მათ შორის: ინვალიდებისათვის, მოხუცებულებისათვის, ობოლი ბავშვებისათვის, მარჩენალდაკარგულებისათვის, ლტოლვილის ან ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირებისათვის და იძულებით გადაადგილებული პირებისათვის - ავადმყოფებისათვის, მრავალშვილიანი ოჯახებისა და მათი წევრებისათვის, ომების, შეიარაღებული კონფლიქტების, ავარიების, სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, ეპიდემიების ანდა ეპიზოტების შედეგად დაზარალებულებისათვის;

- ბავშვთა, მოხუცებულთა და ინვალიდთა მოძველები ან მომსახურე ორგანიზაციებისათვის, მათ შორის: ბავშვთა სახლებისათვის, სკოლა-ინტერნატებისათვის, ინტერნატებისათვის, სკოლამდელი და სხვა სა-ბავშვო დაწესებულებებისათვის, მოხუცებულთა სახლებისათვის, უფასო სასაღილოებისათვის, სამედიცინო დაწესებულებებისათვის, სარეაბილიტაციო ცენტრებისათვის და ა.შ.;

- საქველმოქმედო ორგანიზაციებისათვის;
- რელიგიური ორგანიზაციებისათვის;
- განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული ფიზიკური პირებისათვის - მათი ტალანტის განვითარების მიზნით;
- პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებებისათვის - მათში მოთავსებულ პირთა მოვლის ან სამედიცინო მომსახურების პირობების გაუმჯობესების მიზნით;
- იმ პირებისათვის, რომლებიც ახორციელებენ საქმიანობას შემდეგ სფეროებში: ადამიანის უფლებების დაცვა, გარემოს დაცვა, დემოკრატიისა და სამოქალაქო საზოგადოების განვითარება, კულტურა, განათლება, მეცნიერება, ჯანმრთელობის დაცვა, სოციალური დაცვა, ფიზიკური აღზრდა, სამოყვარულო სპორტი და ხელოვნება.

2. ორგანიზაციების მიერ საზოგადოებისათვის სასარგებლო საქმიანობის განხორციელება შემდეგ სფეროებში:¹⁴

- ადამიანის უფლებების დაცვა;
- გარემოს დაცვა;
- დემოკრატიისა და სამოქალაქო საზოგადოების განვითარება;

¹⁴ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მე-10 მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი.

- კულტურა;
- განათლება;
- მეცნიერება;
- ჯანმრთელობის დაცვა;
- სოციალური დაცვა;
- ფიზიკური აღზრდა და სამოყვარულო სპორტი;
- ხელოვნება.

ზემოთ ჩამოთვლილი საქმიანობა ქველმოქმედებას არ მიეკუთვნება იმ შემთხვევებში თუ:¹⁵

- იგი ხორციელდება სახელმწიფო ხელისუფლების და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა მიერ;
- განხორციელებულია საწარმოს, პოლიტიკური პარტიის ან არჩევნებში მონაწილე სხვა საარჩევნო სუბიექტის მხარდასაჭერად;
- იგი ხორციელდება ფიზიკური პირის მიერ საკუთარი ნათესავებისათვის ან თურთმადი პირის მიერ თავისი მმართველობის ორგანოთა ხელმძღვანელებისათვის და მათი ნათესავებისათვის;
- ის „რეკლამის შესახებ“ საქართველოს კანონით სპონსორობად ითვლება.

როგორც ზემოთ მოყვანილი ჩამონათვალიდან ჩანს, საგადასახადო კოდექსი საქველმოქმედო საქმიანობათა ფართო სპექტრს განიხილავს. იმ ორგანიზაციათა უმრავლესობის საქმიანობა, რომელთა მიზანი საზოგადოებისათვის სასარგებლო მიზნების განხორციელებაა, საგადასახადო კოდექსის მე-10 მუხლით განსაზღვრული დეფინიციის ჩარჩოებში ზდება.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ საგადასახადო კოდექსით საქმიანობის საქველმოქმედოდ დასაკვალიფიცირებლად, აუცილებელი არაა ორგანიზაციას საქველმოქმედო სტატუსი ჰქონდეს მინიჭებული. ყველა საზოგადოებრივ ორგანიზაციას უფლება აქვს, საქველმოქმედო საქმიანობა განახორციელოს. იმ შემთხვევაში, თუ საქმიანობა საგადასახადო კოდექსის მე-

¹⁵ იქვე, მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილი.

10 მუხლის მოთხოვნებს აკმაყოფილებს, იგი ეკონომიკურ საქმიანობად არ განიხილება და საქველმოქმედოდ მიიჩნევა.¹⁶

4. საქველმოქმედო სტატუსთან დაკავშირებული საგადასახადო შეღავათები

საგადასახადო კოდექსი საქველმოქმედო ორგანიზაციების საქმიანობის წამახალისებელ რამდენიმე შეღავათს ითვალისწინებს. ნაშრომის მიზანი იმ საგადასახადო შეღავათების იდენტიფიცირებაა, რომელიც საწარმოებს საქველმოქმედო ორგანიზაციების დახმარებაში ხელს უწყობს. განხილული იქნება საგადასახადო კოდექსის სამი ცენტრალური მუხლი, რომლებიც ამ ორ სუბიექტს შორის ურთიერთობისას საგადასახადო შეღავათებს ითვალისწინებენ.

4.1. საქველმოქმედო ორგანიზაციებზე გაცემული თანხის გამოქვითვა

საგადასახადო კოდექსის 117-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად: „ერთობლივი შემოსავლიდან გამოიქვითება საწარმოს/მეწარმე ფიზიკური პირის მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციებზე გაცემული თანხა, აგრეთვე ერთობლივ შემოსავალში ასახული უსასყიდლოდ მიწოდებული საქონლის (გარდა უძრავი ქონებისა)/გაწეული მომსახურების საბაზრო ფასი, მაგრამ არა უმეტეს ერთობლივი შემოსავლიდან ამ კოდექსით გათვალისწინებული გამოქვითვების (ამ მუხლით გათვალისწინებული გამოქვითვის გარეშე) შემდეგ დარჩენილი თანხის 10 პროცენტისა.“

ეს მუხლი საწარმოსთვის საკმაოდ მნიშვნელოვან შეღავათს აწესებს. საგადასახადო კოდექსით დადგენილი ზოგადი პრინციპის მიხედვით, დასაბეგრი მოგების განსაზღვრისას, ერთობლივი შემოსავლიდან მხოლოდ ის ხარჯი უნდა გამოიქვითოს, რაც ამ შემოსავლის მიღებასთანაა დაკავშირებული. თუმცა, კოდექსის ეს მუხლი გამონაკლისის სახით ადგენს, რომ საწარმოს შეუძლია ერთობლივი შემოსავლიდან ის ხარჯიც გამოქვითოს, რომელიც შემოსავლის მიღებასთან დაკავშირებული არაა და საქველმოქ-

¹⁶ იქვე, მე-9 მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი.

მელო ორგანიზაციებს გადაეცა, რითაც მას შეუძლია მოგების გადასახადი შეიმციროს.

2013 წლის 20 აგვისტოს ძალაში საგადასახადო კოდექსის 117-ე მუხლის ახალი რედაქცია შევიდა. ძველი რედაქციის მიხედვით, მხოლოდ საწარმოს მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციისთვის გადაცემული თანხის გამოქვითვა იყო შესაძლებელი. ამავე დროს, ძველი რედაქციის მოქმედების პირობებში, იმ შემთხვევაში, თუ საწარმო საქველმოქმედო ორგანიზაციას უსასყიდლოდ გადასცემდა ქონებას ან გაუწევდა მომსახურებას, მას ეს მიწოდებად ეთვლებოდა.¹⁷ შესაბამისად, საწარმო ვალდებული იყო, უსასყიდლოდ გადაცემული ქონების ან უსასყიდლოდ გაწეული მომსახურების საბაზრო ღირებულება ერთობლივ შემოსავალში აეყვანა და მოგების გადასახადით დაეხებრა. ანუ, ძველი რედაქციის მოქმედების პირობებში, საწარმოს მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციისთვის უსასყიდლოდ ქონების გადაცემა ან უსასყიდლოდ მომსახურების გაწევა ჩვეულებრივ ეკონომიკურ საქმიანობად ითვლებოდა და საგადასახადო კოდექსის 102-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ პუნქტის მიხედვით, ივარაუდებოდა, რომ მან შემოსავალი მიიღო, რაც ერთობლივ შემოსავალში უნდა ასახულიყო და დაბეგრულიყო. იმ შემთხვევაში, თუ ერთობლივ შემოსავალში ასახულ საბაზრო ფასსა და უფასოდ გადაცემული ქონების ან გაწეული მომსახურების ხარჯს შორის წარმოიქმნებოდა ფასთა სხვაობა, იგი მოგების გადასახადით იბეგრებოდა.

ახალი რედაქციის მიხედვით, ორი მნიშვნელოვანი ცვლილება განხორციელდა. პირველი, საწარმოს შესაძლებლობა მიეცა გამოქვითოს არამართო თანხა, არამედ უსასყიდლოდ გადაცემული ქონება (გარდა უძრავი ქონებისა) და უსასყიდლოდ გაწეული მომსახურება. მეორე, გამოქვითვის პროცედურას გულისხმობს. კერძოდ კი, საწარმო მას შემდეგ, რაც საქველმოქმედო ორგანიზაციას უსასყიდლოდ გადასცემს ქონებას ან უსასყიდლოდ გაუწევს მომსახურებას, რაც მას ჩვეულებრივად მიწოდებად ეთვლება (კოდექსის მე-16 მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით), ვალდებულია, რომ 102-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ პუნქტის მიხედვით, გადაცემული ქონების ან გაწეული მომსახურების შესაბამისი საბაზრო ღირებულება ერთობლივ შემოსავალში აიყვანოს. ამის შემდეგ კი, საწარმოს შეუძლია ეს საბაზრო ფასი ერთობლივი შემოსავლებიდან მთლიანად გა-

¹⁷ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მე-16 მუხლის 1-ლი ნაწილი.

მოქვითოს. ორივე შემთხვევაში ქონების უფასოდ გადაცემა და მომსახურების უფასოდ გაწევა მიწოდებად მიიჩნევა და ერთობლივ შემოსავალში აისახება, მაგრამ განსხვავება ის არის, რომ ახალი რედაქციის მოქმედების პირობებში ხარჯების სრულად გამოქვითვაა შესაძლებელი და თუ საბაზრო ღრებულებასა და ხარჯს შორის ფასთა სხვაობა წარმოიქმნება, იგი აღარ იბეგრება მოგების გადასახადით 117-ე მუხლით გათვალისწინებული შეზღუდვების მიხედვით, არა უმეტეს ერთობლივი შემოსავლიდან ამ კოდექსით გათვალისწინებული გამოქვითვების (ამ მუხლით გათვალისწინებული გამოქვითვის გარეშე) შემდეგ დარჩენილი თანხის 10 პროცენტისა.

მაგალითი: საწარმო საქველმოქმედო ორგანიზაციას უსასყიდლოდ გადასცემს კომპიუტერულ აღჭურვილობას, რომლის საბაზრო ღირებულება 1000 ლარია. საწარმო ამას აღრიცხავს, როგორც მიწოდებას და ერთობლივ შემოსავალში დააფიქსირებს 1000 ლარს, როგორც შემოსავალს ეკონომიკური საქმიანობიდან. ამავე დროს, 117-ე მუხლის ახალი რედაქციის მიხედვით, საწარმოს შეუძლია ეს 1000 ლარი სრულად გამოქვითოს როგორც ხარჯი, მიუხედავად იმისა, თუ რა ხარჯი გასწია თავის დროზე ამ კომპიუტერების შეძენისას. შედეგად, წარმოქმნილი ფასთა სხვაობა მოგების გადასახადით არ დაიბეგრება. ძველი რედაქციის შემთხვევაში, ასეთ დროს საწარმო 1000 ლარს დააფიქსირებდა, როგორც შემოსავალს, მაგრამ თუკი ამ კომპიუტერების შესაძენად გაწეული ხარჯი იყო უფრო ნაკლები, მაგალითად, 800 ლარი, მაშინ საწარმოს მოუწევდა ფასთა სხვაობის, ანუ 200 ლარის დაბეგრვა მოგების გადასახადით.

ახალი რედაქციის მთავარი ღირსება ისაა, რომ საწარმოს საგადასახადო ბარიერი მოუხსნას და უფასოდ გადაცემული ქონების ან გაწეული მომსახურების საბაზრო ღირებულება მოგების გადასახადით არ დაბეგროს. შესაბამისად, საჭიროა, გაიმიჯნოს საწარმოს მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციისთვის გადაცემული თანხით მიღებული საგადასახადო შეღავათი და ქონების უსასყიდლოდ გადაცემით ან მომსახურების უსასყიდლოდ გაწევით მიღებული შეღავათი. იმ შემთხვევაში, როდესაც საწარმო თანხას გადასცემს, ეს მას მიწოდებად არ ეთვლება. შესაბამისად, მას ერთობლივ შემოსავალში სანაცლოდ რაიმეს ასახვა არ მოუწევს. თანხის გაცემა საწარმოსთვის ჩვეულებრივი ხარჯია, რომელიც მან როგორც ხარჯი ისე უნდა აღრიცხოს. როგორც წესი, ეკონომიკური საქმიანობის დროს ერთობლივი შემოსავლიდან მხოლოდ ის ხარჯი გამოიქვითება, რომელიც ამ შემოსავ-

ლის მიღებასთანაა დაკავშირებული. სხვა ხარჯის გამოქვითვა კანონით არ შეიძლება. მაგრამ 117-ე მუხლის არსი სწორედ ისაა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ საქველმოქმედო ორგანიზაციაზე გაცემული თანხა ის ხარჯი არაა, რომელიც ერთობლივ შემოსავალთანაა დაკავშირებული, საწარმოს მაინც შეუძლია ის განიხილოს და აღრიცხოს როგორც ხარჯი და გამოქვითოს ერთობლივი შემოსავლიდან. ამ შემთხვევაში საწარმო მოგების გადასახადს იმცირებს. ზემოთ მოყვანილ მაგალითში, საწარმო, როცა უსასყიდლოდ გადასცემს ქონებას ან გაუწევს მომსახურებას, მოგების გადასახადს არ იმცირებს, არამედ თავისუფლდება მისგან იმ სხვაობისთვის, რაც შეიძლება უფასოდ გადაცემული ქონების ან გაწეული მომსახურების ხარჯებსა და საბაზრო ღირებულებას შორის წარმოიქმნას. ამ მუხლის ნაწილი, რომელიც უსასყიდლოდ გადაცემული ქონების ან გაწეული მომსახურების საბაზრო ღირებულების გამოქვითვის საშუალებას იძლევა, საკმაოდ მნიშვნელოვანი დანაწესია, რამეთუ პრაქტიკაში ხშირია შემთხვევები, როცა საწარმოები საქველმოქმედო ორგანიზაციებს სხვადასხვა საქონელს (საკვები პროდუქტები, პირველადი მოხმარების ნივთები, საყოფაცხოვრებო ტექნიკა და ა.შ.) გადასცემენ, აგრეთვე, ხშირად საქველმოქმედო ორგანიზაციისთვის უსასყიდლო მომსახურების (უფასო იურიდიული კონსულტაცია, საკონფერენციო დარბაზის მომსახურება და ა.შ.) გაწევა ხდება. თავის მხრივ, ეს მუხლი არ აკონკრეტებს იმას, თუ რა ფორმით შეიძლება გადაეცეს თანხა საქველმოქმედო ორგანიზაციას, რისთვისაც სხვადასხვანაირი ფორმა შეიძლება არსებობდეს, თუმცა, დიდი ალბათობით, აქ ივარაუდება შეწირულობა, რომელსაც კოდექსის 99-ე მუხლი ითვალისწინებს. ამ ტერმინს კოდექსის მე-8 მუხლის მე-40 ნაწილი განმარტავს, რომელიც ამბობს, რომ: „შემოწირულობაა ორგანიზაციის მიერ უსასყიდლოდ მიღებული საქონელი/მომსახურება, მათ შორის, ფულადი სახსრები. საწარმოს უფლება არ აქვს, რომ საქველმოქმედო ორგანიზაციაზე თანხა გრანტის სახით გასცეს.¹⁸ თეორიულად შეიძლება საწარმო საწევროს გადამხდელი იყოს, თუმცა ალოგიკურია, რომ ამ მუხლის მიერ ნახსენებ „გაცემულ თანხაში“ საწევრო გადასახადი მოიაზრებოდეს. ამ მუხლის მიზნებისთვის „გაცემული თანხა“ თანხის ისეთ გაცემას გულისხმობს, რომლის ვალდებულებაც საწარმოს არ აქვს და ამას უანგაროდ, საზოგა-

¹⁸ „გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლი.

დოებისთვის სასარგებლო მიზნებისთვის აკეთებს. საწვერო შენატანი, თავის ბუნებით, ვალდებულების შესრულებაა და არა თანხის უანგაროდ გაცემა. თავის მხრივ, ტერმინი „საქონელი“ კოდექსის მე-13 მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, არის „მატერიალური ან არამატერიალური ქონება, მათ შორის, ელექტრო და თბოენერგია, გაზი და წყალი.“ მატერიალური ქონება შეიძლება იყოს უძრავი და მოძრავი ქონება (თუმცა უძრავი ქონების გადაცემაზე 117-ე მუხლი არ ვრცელდება), ხოლო არამატერიალური ქონება შეიძლება იყოს, მაგალითად, წილი საწარმოში, მოთხოვნის უფლება და ა.შ.

საწარმოს დამოუკიდებლად შეუძლია საქველმოქმედო საქმიანობა განახორციელოს, ინდივიდუალურად, შუამავლების გარეშე, დაეხმაროს სოციალურად დაუცველ ადამიანებს, დაუფინანსოს ძვირადღირებული მკურნალობა, ან გასწიოს სხვა ტიპის ქველმოქმედება, მაგრამ ამ შემთხვევაში ის შეღავათით ვერ ისარგებლებს. მას არ შეეძლება ამ თანხის გამოქვითვის გზით მიიღოს შეღავათი. ეს მუხლი მოტივაციას უზრდის საწარმოებს, რომ სწორედ საქველმოქმედო ორგანიზაციის მეშვეობით განახორციელონ ქველმოქმედება, რაც ხელს შეუწყობს თავად ამ საქველმოქმედო ორგანიზაციების განვითარებას და მეორე მხრივ, საწარმოსთვის მომგებიანი იქნება. იმის გათვალისწინებით, რომ პრაქტიკიდან გამომდინარე, ქველმოქმედებისთვის გაწეული ხარჯები საკმაოდ სოლიდურია, საწარმოსთვის ურიგო არ იქნებოდა ამ შეღავათებით სარგებლობა და მოგების გადასახადის სოლიდურად შემცირება.

საყურადღებოა 117-ე მუხლის დათქმა, რომლის მიხედვითაც, საწარმოს მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციებზე გაცემული თანხა ერთობლივი შემოსავლიდან კოდექსით დადგენილი გამოქვითვების შედეგად დარჩენილი თანხის 10%-ს არ უნდა აღემატებოდეს.

მაგალითი: საწარმოს ერთობლივი შემოსავალი შეადგენს 100 000 ლარს, ხოლო კოდექსით დადგენილი გამოქვითული თანხა (გარდა საქველმოქმედო ორგანიზაციისთვის გაცემული თანხისა) - 40 000 ლარს. გამოდის, რომ მოგება 60 000 ლარს შეადგენს. ამ შემთხვევაში, საქველმოქმედო ორგანიზაციებისთვის გაცემული თანხა არ უნდა აღემატებოდეს 60 000 ლარის 10%-ს, ანუ 6000 ლარს. მხოლოდ ასეთ დროს საწარმო/მეწარმე ამ შეღავათით ისარგებლებს და შეძლებს, რომ 6000 ლა-

რი ასევე მიაკუთვნოს გამოსაქვით 40 000 ლარს და მოგების გადასახადით დაბეგროს მხოლოდ 54 000 ლარი.

კოდექსი მკაცრად აღგენს, რომ შეღავათი მხოლოდ დასაბეგრი მოგების 10 %-ზე ვრცელდება (117-ე მუხლით გათვალისწინებული გამოქვითვის გარეშე). თუ საწარმო/ან მეწარმე ფიზიკური პირი ამ ზღვარს გადააჭარბებს და საქველმოქმედო ორგანიზაციას გამოქვითვების შედეგად დარჩენილი თანხის 15%-ს გადასცემს, მაშინ შეღავათი მხოლოდ თანხის 10%-ზე გავრცელდება, დანარჩენი თანხა (5%) ჩვეულებრივი მოწესრიგების ქვეშ მოექცევა.

გარდა საგადასახადო კოდექსისა, ამ საკითხის სამართლებრივ მოწესრიგებაში მნიშვნელოვანი დოკუმენტია საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის 996-ე ბრძანება „გადასახადების აღმინისტრირების შესახებ“. ბრძანების მე-40 მუხლი მოგების გადასახადის დეკლარაციის საგადასახადო ორგანოში წარდგენის წესს განსაზღვრავს, რომლის მიხედვითაც, გადასახადის გადამხდელი შესაბამის ფორმულარს ავსებს, სადაც 117-ე მუხლის წესით გამოქვითულ თანხებს უთითებს.

4.2 საქველმოქმედო ორგანიზაციების გათავისუფლება მოგების გადასახადისგან

მეორე მნიშვნელოვანი მუხლი, რომელიც საქველმოქმედო ორგანიზაციათა და სუბიექტთა ურთიერთობის დროს შეღავათს ითვალისწინებს, საგადასახადო კოდექსის 99-ე მუხლია. აღნიშნული მუხლის თანახმად, ორგანიზაციის მიერ მიღებული გრანტები, საწევრო შენატანები და შემოწირულობები მოგების გადასახადით დაბეგვრისგან თავისუფლდება.

მუხლში საუბარია ზოგადად ორგანიზაციებზე და საქველმოქმედო ორგანიზაცია დაკონკრეტებული არაა. თუმცა, ლოგიკურად, მათში საქველმოქმედო ორგანიზაციაც იგულისხმება, რამეთუ იგი ორგანიზაციების ერთ-ერთი ქვესახეობაა და თავისთავად, ის შეღავათი, რაც კოდექსმა ორგანიზაციებს დაუწესა, ავტომატურად საქველმოქმედო ორგანიზაციებსაც მოიცავს. ეს მუხლი განსაზღვრულ თემასთან მნიშვნელოვან კავშირშია იმდენად, რამდენადაც საწარმოების მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციაზე გაცემული შემოწირულობა მოგების გადასახადით არ იბეგრება. აღნიშნული მუხლი მეწარმეების მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციების დახმარებას

კიდევ უფრო ეფექტურს ხდის. თუ, მაგალითად, საწარმოს სურს რომ 100 000 ლარით დაეხმაროს საქველმოქმედო ორგანიზაციას, მან იცის, რომ საქველმოქმედო ორგანიზაციას ამ მუხლის მიხედვით შეწირულობა მოგების გადასახადით არ ებეგრება და ამისათვის საწარმომ ზუსტად 100 000 ლარი უნდა გამოყოს. ამ შეღავათის არარსებობის შემთხვევაში, მეწარმე სუბიექტს დახმარების გაწევა უფრო ძვირი დაუჯდება, რადგან მას მოუწევდა 15% მოგების გადასახადის გათვალისწინება, რაც 117 647 ლარი დაუჯდება, რასაც მოგების გადასახადი 15 % გამოაკლდება და საქველმოქმედო ორგანიზაცია მიიღებდა 100 000 ლარს. როგორც ჩანს, ამ ნორმით საკმაოდ მნიშვნელოვანი ფინანსური შეღავათია დადგენილი, რასაც 117-ე მუხლით გათვალისწინებული შეღავათი ემატება, კერძოდ, ეს შემოწირულობა მეწარმე სუბიექტს შეუძლია ერთობლივი შემოსავლიდან გამოქვითოს. ამიტომ, მნიშვნელოვანია საწარმოებმა კარგად იცოდნენ, თუ რა იგულისხმება შეწირულობაში, რომელსაც 99-ე მუხლი ახსენებს. რაც შეეხება გრანტს, მას „გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონი აწესრიგებს. კანონის მე-3 მუხლის 1-ლი ნაწილი იმ სუბიექტებს ჩამოთვლის, რომელიც შეიძლება გრანტის გამცემი იყოს. ამ ჩამონათვალში საწარმო მოხსენიებული არაა. საწევრო შენატანზე ზემოთ უკვე იყო საუბარი. საწარმო შეიძლება იყოს საწევროს გადამხდელი, მაგრამ საწევროს გადახდის დროს იგი კოდექსის 117-ე მუხლის შეღავათით ვერ ისარგებლებს.

4.3 საქველმოქმედო ორგანიზაციების მიერ ფიზიკურ პირებზე გაცემული ქონების საშემოსავლო გადასახადისგან გათავისუფლება

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 82-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „წ“ პუნქტი საშემოსავლო გადასახადის გადახდისაგან ათავისუფლებს საქველმოქმედო ორგანიზაციის მიერ უსასყიდლოდ გადაცემულ ქონებას იმ ფიზიკურ პირზე, რომელიც:

- დადგენილი წესით რეგისტრირებულია სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში და იღებს საარსებო შემწეობას, რაც დასტურდება შესაბამისი დოკუმენტაციით;
- დასახიჩრდა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლაში;

- არის ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლაში დაღუპული პირის ოჯახის წევრი.

ამ მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევის დროს, საწარმოებს საქველმოქმედო ორგანიზაციებთან ურთიერთობის დამყარებისას მნიშვნელოვანი შეღავათი უწესდებათ. მაგალითად, საწარმოს სურს დაეხმაროს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლაში დასახიჩრებულ პირს, კერძოდ კი, მას საზღვარგარეთ მკურნალობა დაუფინანსოს, რისი ღირებულებაც 100 000 ლარს შეადგენს. ამ მიზნის მისაღწევად რამდენიმე შესაძლებლობა არსებობს. მას, რა თქმა უნდა, შეუძლია დამოუკიდებლად, მესამე პირის გარეშე დაეხმაროს ასეთ პირს. ამ შემთხვევაში, პირისათვის გადაცემული ქონება, 20%-იანი საშემოსავლო გადასახადით დაიბეგრება, რაც ნიშნავს იმას, რომ საწარმოს მიერ გაცემული თანხა ადრესატამდე სრულად არ მიაღწევს. ან თუ მეწარმეს სურს, რომ კონკრეტული რაოდენობის თანხა სრულად მივიდეს ადრესატამდე, ზედმეტი თანხის გადახდა მოუწევს, რომლისგანაც 20% საშემოსავლოს გადახდის შემდეგ ადრესატს ზუსტად ის თანხა დარჩება, რაც მას სჭირდება. მოყვანილ მაგალითში, ფიზიკურ პირს მკურნალობისთვის 100 000 ლარი სჭირდება. ამიტომ საწარმოს 125 000 ლარის გადახდა მოუწევს, რომლისგანაც 20%-ის გამოქვითვის შემდეგ, ფიზიკურ პირამდე ზუსტად 100 000 ლარი მივა. მეორე და უფრო ეფექტური გზა კოდექსის 82-ე მუხლშია მოცემული, კერძოდ კი, ამ შემთხვევაში, მეწარმე სუბიექტს შეუძლია ეს 100 000 ლარი შეწირულობის სახით საქველმოქმედო ორგანიზაციას გადასცეს. 99-ე მუხლის მიხედვით, საქველმოქმედო ორგანიზაციას ეს თანხა მოგების გადასახადით არ დაებეგრება და ამავე დროს, კოდექსის 117-ე მუხლის მიხედვით, მეწარმეს შეეძლება ამ თანხის გამოქვითვა ერთობლივი შემოსავლებიდან. ზოლო 82-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „წ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საქველმოქმედო ორგანიზაციის მიერ ფიზიკური პირისათვის გადაცემული თანხა ფიზიკურ პირს საშემოსავლო გადასახადით არ ებეგრება. როგორც ჩანს, საწარმოს შეუძლია უფრო ეფექტური ქველმოქმედება გასწიოს, თუ მას არა დამოუკიდებლად, არამედ საქველმოქმედო ორგანიზაციების შუამავლობით განაზოციელებს. ამ გზით, ერთი მხრივ, საქველმოქმედო ორგანიზაციები ძლიერდებიან, მეორე მხრივ, საწარმო შეღავათს ღებულობს და რაც მთავარია, სრულყოფილ დახმარებას იღებს ის პირი, რომელსაც ეს სჭირდება. 82-ე მუხლის დანაწესი კონკრეტულ

ჩამონათვალს ითვალისწინებს, შესაბამისად, სხვა ფიზიკურ პირებზე ეს შეღავათი არ ვრცელდება.

დასკვნა

ცხადია, საქველმოქმედო ორგანიზაციების საქმიანობის სფერო გაცილებით უფრო ფართოა, ვიდრე 82-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „წ“ პუნქტში არსებული ჩამონათვალი და საწარმოებს შეუძლიათ შეზღუდვების გარეშე, დამოუკიდებლად განახორციელონ საქველმოქმედო საქმიანობა, მაგრამ თუ ისინი ამას ზემოთ მოყვანილი მუხლებისა და მაგალითების მიხედვით განახორციელებენ, მაშინ მათი დახმარება უფრო ეფექტური იქნება და ამავე დროს მომგებიანიც. თუ მეწარმე სუბიექტი ქველმოქმედების განხორციელებას გადაწყვეტს შეწირულობის ფორმით, მაშინ მას შეუძლია ისარგებლოს 117-ე მუხლის შეღავათით. ამასთან, მის მიერ შეწირული თანხა დაბეგვრის გარეშე მოხვდება საქველმოქმედო ორგანიზაციების ხელში, რომლებიც ამ თანხის გამოყენებას სხვადასხვა ან კონკრეტული საქველმოქმედო მიზნისთვის შეძლებენ.